

Суденко Юлія Анатоліївна,
ад'юнкт відділу докторантури та
ад'юнктури Національної академії
внутрішніх справ

РОЗВИТОК ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Розвиток і збагачення лексики мови відбувається за рахунок поповнення новими лексичними номінаціями, насамперед новими термінами.

Термін (від латин. *terminus* – межа) – це слово або словосполучення, що позначає спеціальне поняття певної знання діяльності людини. [1, с. 206]

Терміни поділяються на загальноновживані та вузькоспеціальні, зокрема юридичні терміни.

До юридичних термінів, на відміну від термінів загальноновживаних, висуваються специфічні вимоги, які є обов'язковими, необхідними для комунікацій в соціально-юридичній сфері. Розрізняють вимоги до термінів-слів та до термінів-понять. Так, основними вимогами юридичних термінів-слів є впровадженість, мовна правильність, питомість, стислість.

Питання юридичних термінів були неодноразово об'єктом уваги як українських дослідників (Н. Артикуці, М. Вербець, А. Красницької, С. Толстої, З. Тростюк, Л. Чулінди та ін.), так і зарубіжних (Т. Губаєвої, Н. Івакіної, В. Каратухіна, О. Піголкіна, Г. Федорова, Н. Хабібуліної та ін.).

Юридичні терміни поділяються на загальнонаукові, міжгалузеві та вузькоспеціальні. Для зручності та наукової теоретичної обґрунтованості і прикладного застосування юридичні терміни фіксують у вузькоспеціалізованих, енциклопедично-довідкових, тлумачних, перекладних та інших словниках. Окреме місце в прийнятті та закріпленні терміна посідають юридичні енциклопедії, де поряд із визначенням подається коротка вичерпна суттєва характеристика та приналежність того чи іншого поняття.

Правова галузь насичена складними, багатогранними і часто дуже специфічними поняттями, які виражаються відповідної термінологією.

Термінологія – це розділ мовознавства, що вивчає способи творення, функціонування, кодифікацію термінів тощо; сукупність термінів певної мови або певної галузі [2]. Наприклад, можемо говорити про англійську, польську,

російську, українську та ін. термінологію, а також про термінологію математичну, економічну, юридичну, хімічну, технічну тощо. Галузеві термінології (тобто сукупності термінів конкретних галузей) називають терміносистемами.

Юридична термінологія вважається класичною складовою законодавчої техніки. З цим твердженням погоджуються мало не всі науковці, які займалися вивченням цього питання. Втім, юридичну термінологію, на жаль, досліджують тільки «за залишковою ознакою» – як маленьку частинку теми, при цьому далеко не всіякого навчального курсу, що базується на відповідній гілці законодавства.

Юридична термінологія містить власну специфіку, під час використання якої обов'язково потрібно дотримуватися законів логіки.

Незважаючи на те, що кількість синонімів у сфері права обмежено, все таки вони застосовуються. Однак, в деяких контекстах вони набувають відмінного значення та їх не можна замінити. Наприклад, *скасовувати злочинність діяння, припинити злочин, припинити застосування примусових заходів, скасувати заходи виховного характеру.*

Порушення законів логіки негативно позначається на правотворчій, правозастосовній діяльності і, відповідно, потребує додаткових зусиль та витрат на професійне тлумачення.

Отже, доходимо висновку, що слова та визначення, що вживаються в нормативних актах, зобов'язані мати одне значення й виключати поняття з не ідентичними за звучанням термінами.

Список використаних джерел

1. Сименюк О.М. Культура наукової української мови. Київ, 2012. 213 с.
2. Копейчиков В.В., Колодій А.М. Правознавство. Київ, 2006. 748 с.
3. Стилїстика ділового мовлення та редагування службових документів для спеціальності «Діловодство». Електронний ресурс: <http://sbc.ptngu.com/20L10P5.html>.
4. Марчук В. П. Словничок юридичних термінів. Київ, 2003. 115 с.